

אנשים מסתוריים בצלחות מעופפות

"צלחת מעופפת" מעל אגם בקליפורניה. לזולל מופגן בדיוק המדעי

תעלומת העב"מים

משה יהלום. הוצאת דור (מודן). 256 עמ', 39 שקלים

יבשם עוגד

כל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא גילה את אמריקה. הספר הזה מציג את האמונה בעב"מים כתגלית המאה, בעוד שלמעשה הוא ממחזר "אטריות קרות". נכון, אין חוק נגד חזרה ריטואלית על סיפורים לעוסים, אבל הבעיה היא שתוך כדי העלאת הגרה נופלות מידי המחבר כמויות מבהילות של טעויות גסות. בדרך כלל, האנשים המאמינים בעב"מים אינם מוזיקים. מפעם לפעם מצליח אחד מהם לפתות את כלי התקשורת לרווח על "חוויותיו". זה קורה רק כאשר באמת כלו כל הקצים וממש אין אירועים אחרים שיכולים למלא את זמן השידור או את עמודי העיתון. ועב"מים הם תמיד בידור קל וטוב.

לפני שלושה חודשים התקיימה בבוסטון ועידה לאומית של המאמינים האלה. כמה מאות בני אדם צעדו והקיפו את המלון שבו התקיימה הוועידה, נשאו בידיהם שלטים וקראו: "עב"מים הם אמיתיים - והממשל יודע זאת". היו קצת הפרעות תנועה, צלם עיתונות אחד צילם כמה תמונות, ואחרי כמה דקות שבו החיים למסלולם. קשה לומר שהאירוע הזה הרשים במיוחד את מדעני הרווארד או המכון הטכנולוגי של מסצ'וסטס הסמוכים.

הוא גם לא היה אמור להרשים אותם. המדע ואנשי העב"מים חיים זה לצד זה בסובלנות מופתית. אין ביניהם הסכמה, וגם לא ויכוח. הניסיון לטעון שמדענים מאמינים בכיכול בעב"מים מזכיר ניסיונות לשלב פיסיקה של חלקיקים אלמנטריים עם תפיסת העולם של דתות מסוימות.

יהלום מציג את הוויכוח הסטטיסטי על האפשרות של חיים מחוץ לכדור הארץ שהתקיים בשנות ה-40, אבל הוא שוכח את סופו. על פי התחשיב המחייב את קיומם של חיים ברחבי הגלקסיה, המרחק בין התרבויות האלה יהיה כל כך גדול, עד שטיסה "בין תרבותית", המוגבלת למהירות האור, תימשך מיליוני שנים. בהתחשב בגיל היקום ובגיל הגלקסיה מראה התחשיב שהסיכוי ששתי תרבויות תבוניות יגיעו ל"בגרות" בפרקי זמן חופפים, הוא זניח. אם לא רי בכל אלה, עדיין אין בספר שום הסבר קביל לשאלה לשם מה תרבות תבונית מפותחת כל כך, תטרח להגיע לכדור הארץ.

בשורה התחתונה "תעלומת העב"מים" אינו אלא סקירת טפרות, מעין עבודת סיכום שסטודנטים מגישים למנחה הסמינר שלהם. סקירה כזאת אמורה לשקף את כל הספרים והמאמרים שהסטר דנט קרא ואת תפיסת העיקר והספל שלו. במקרה

הזה, נראה שהדיוק המדעי נכלל בקטגוריה של ה"טפל". ההגדרות של המחבר למושגים מדעיים משקפות אי הבנה מוחלטת מצד אחד וחלול ב"פר"טים מצד שני. ההגדרה למושג הפיסיקלי אנטי-חומר, ממש מזועזעת. "הגדרות" של "מושגים" כמו "חשמל מיונן" יכולות רק להצחיק.

ייתכן שהחלול (המדע או הלא מדע) בדיוק המדעי, נובע מההערכה הבסיסית של המחבר - למרות טענתו כי "מדענים מאמינים בעב"מים" - שהמדע הוא אויב העב"מ. אבל האמת היא שאם יהיה סיכוי ממשי ל"מפגשים מהסוג השלישי", המ

דענים - עם כל התחשיבים שלהם - יהיו הראשון נים שיקפצו על עגלת ה"עולמות האחרים". בסרט העב"מים המפורסם ביותר, "אי.טי" יש סצינה של שיחת נפש קצרה בין מדען לילד אליזט. "תן לי להיפגש אתו", אומר המדען, "כל חיי אני מחכה לרגע הזה".

הבעיה היא שהסגנון החפיי של הספר הזה, כסיוע מאסיווי של העובדות המדעיות האמיתיות (שלא נכללות בו), מבטל כל תקווה למפגש מעשי עם אנשים ירוקים קטנים, או עם כל יצור אחר מכוכב אחר. חבל.